

Hvad ved vi om "landbrugspakkens" betydning for nitrat udvaskning

Sammenhæng mellem "Landbrugspakken" og vandplanernes kvælstofmål, konsekvenser for kommunernes godkendelsesarbejde ift. landbrug.

Udkast til vandplan 1 og vandområdeplan 2	Vandplan mål efter "Landbrugspakken"	Tiltag indeholdt i "Landbrugspakken"
<p>Mål for reduktion af N Reduktion på 19.000 tons inden 2027, så den samlede udledning kommer ned på 41.000 tons N årligt.</p>	<p>Reduktion aftalt - 7600 tons - Udsat 6200 tons - Samlet indsats på 13.800 tons</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ny beregning af indsatsbehov og genberegning af resultat af allerede gennemførte indsats - Hvis yderligere indsatsbehov så fokus på tiltag uden for dyrkningsarealerne 	<p>Aftalt reduktion i 2021, Iværksættelse af kollektive indsatser for i alt ca. 3.800 tons kvælstof.</p> <p>Den resterende indsats på ca. 3.800 tons kvælstof håndteres via en målrettet regulering af landbruget</p> <p>Udsat reduktion: 6.200 tons kvælstof, der skal håndteres i perioden 2021-2027.</p>

Betydning for sagsbehandlingen af miljøgodkendelser til landbrug

Kommunerne forvalter i dag den nationale regulering af landbrugets anlæg og arealer via miljøgodkendelser til de store husdyrbrug. Plantebrugene reguleres ikke af miljøgodkendelser.

Anlæg

Her stilles primært vilkår som begrænser lugt og andre nabogener (støj, støv, transport), fosforudskillelse samt ammoniakemission. Belastningen af arealerne med kvælstof eller fosfor reguleres i nogle tilfælde via krav til indhold i fodret. Landbrugspakken har ingen direkte indvirkning på dette.

Arealer

Som en del af pakken adskilles godkendelsen af arealerne fra anlæg og erstattes af en generel regulering og en målrettet regulering. Dette indføres fra dyrkningssæson 2018/2019. Det er ikke endeligt fastlagt, hvad kommunernes opgaver bliver herefter.

KTC anbefaler, at den målrettede regulering forankres i kommunerne, idet kommunerne i forvejen varetager øvrige vandplanindsatser.

For nuværende og indtil husdyrreguleringen ændres, stilles der i miljøgodkendelserne primært vilkår vedr. mængden af udbragt husdyrgødning og andre organiske produkter med indhold af N og P, krav til ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige krav og krav til særlige sædskifter. Målet er at reducere udvaskningen til overfladevand og grundvand. Der stilles desuden vilkår om staldtyper, teknologiske tiltag m.v., der sikrer,

at nedfaldet af ammoniak i nærliggende naturområder holdes under grænseværdierne. Der er ikke i pakken taget stilling til, hvordan denne regulering/beskyttelse kan/skal videreføres og beskyttelse af sårbar natur og søer er ikke omtalt i aftalen. Dertil kommer, at det er uafklaret om det ændrede tilladelige dyretryk for slagtesvin (som hæves fra 1,4 DE/ha til 1,7 DE/ha i 2017) betyder, at kravene i miljøgodkendelserne til f.eks. ekstra efterafgrøder ikke kan fastholdes i nuværende omfang. Det fremgår ikke af landbrugspakken om en tilsvarende reguleringsmulighed integreres i den målrettede regulering, idet aftalen alene har fokus på udledninger til havmiljøet. Der er behov for en præcisering af dette.

Konsekvenser af ændrede gødningsnormer

Der forventes en forøgelse af udvaskningen af kvælstof som følge af højere gødningsnormer. Den er muligvis ikke voldsom, idet afgrøderne jo forventes at optage mere kvælstof og omsætte det til større udbytte. Udvasningen kan dog blive større end umiddelbart beregnet, på grund af følgende:

I grundvandsområder og oplandet til habitatvandområder reguleres kvælstofudvaskningen i miljøgodkendelserne i mange tilfælde på grundlag af den beregnede udvaskning fra et planteavl, dvs. hvor stor udvaskningen ville være fra en tilsvarende bedrift udelukkende gødet med handelsgødning. I miljøgodkendelsen stilles krav om, at udvaskningen til rodzone ikke må overstige dette niveau.

De ændrede gødningsnormer betyder, at dette niveau fra planteavl bliver højere inden udgangen af 2017 og derved vil det også blive tilladt, at der sker en større udvaskning fra husdyrbrugene i disse områder. Dette vil være gældende som minimum indtil der evt. kompenseres for dette med de kollektive ordninger og den målrettede regulering.

Anvendeligheden af de anførte virkemidler i forhold til grundvand

Som grundvandsbeskyttende kollektive ordninger anføres i landbrugspakken skovrejsning og minivåd-områder.

På grund af lav grundvandsdannelse i lavbundsområder, hvor det er hensigtsmæssigt at lave minivåd-områder og vådområder, er vådområder uegnede til at beskytte grundvand mod nitratforurening, og vil alene have effekt i forhold på udvaskning til overfladevandet.

Skovrejsning uden brug af gødning og pesticider er derimod et godt grundvandsbeskyttende tiltag, men kan ikke gøre det alene. Nitratfølsomme indvindingsområder og områderne, hvor grundvandsdannelsen sker, ligger ofte på de høje jorde, hvor landbrugsinteresserne også er store. Her kan det være vanskeligt at lave skovrejsningsaftaler i et omfang, der fører til en reel grundvandsbeskyttelse.

Øgede udgifter til grundvandsbeskyttelse.

Som følge af den hævede gødningsnorm og evt. også som følge af det øgede tilladte dyretryk for svinebrug (se ovenfor), må det forventes

- At værdien af dyrkningsarealet stiger
- At produktionen stiger

Grundvandsbeskyttende tiltag, som gennemføres af vandværkerne i samarbejde med kommunerne, vil derfor betyde øgede udgifter til indgåelse af dyrkningsaftaler og opkøb af landbrugsjord til skovrejsning.

Michael Damm

KTC- faggruppen for Miljø og grundvand